

T É M A - K U P O L E

RENEŠANČNÍ KUPOLE...

Pro renesanční lidi byla kopule posvěcena antickými a křesťanskými asociacemi; představovala úspěchy Hadrianova Pantheonu stejně jako církevní tradici martyrií. Je typické, že největší kupole renesance nebyly otrockými imitacemi, ale odrážel se v nich kompromis mezi antickou a architektům lépe známou gotickou klenbou.

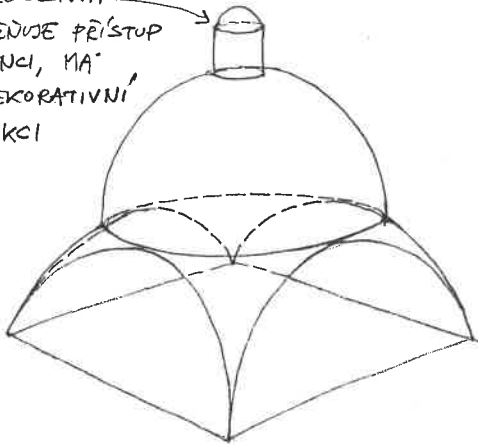
Kopule chrámu sv.Petra v Římě. Když ji Michelangelo před svou smrtí v roce 1564 navrhoval, navázal na konstrukci Brunellesciho kupole, které použil jako východiska. Oběma konstrukcím je společný dvojitý plášť a žebrová konstrukce, na níž je nasazena lucerna; kupole sv.Petra se však odlišuje náznakem polokoulové formy, která připomíná Pantheon a také původní Bramantův záměr.

BAROKNÍ KUPOLE...

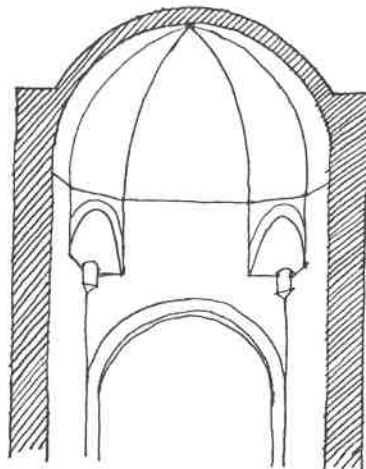
Kostel San Carlo. Při pohledu vzhůru do kopule se objevují dvojnásobnosti půdorysu, nejprve v silné římsě, která přejímá všechny tři základní tvary, pak v kopuli, pro níž Borromini charakteristicky adaptoval návrh antické římské dlažby, aby tyto tvary ještě jednou zopakoval, než je nechá rozplynout ve světle shora.

Toto téma jsem se rozhodl zpracovat obrazovou formou, která mi připadá nejvíce příhodná pro popis tak skvostného architektonického tvaru, který pro mne kupole představuje. Pokusil jsem se tedy vykonat krátký exkurz, z historického ani místopisného hlediska neohraničený, ve kterém chci představit několik 'kupolí korunovaných staveb' které mne, ač jsem na vlastní oči dosud nespatřil přitahují, zajímají a které podle mého soudu svou vyjíměčností vyčnívají z širokého spektra kupolí, které se ve světě nacházejí.

LUCERNA
 UMOŽŇUJE PŘÍSTUP
 SLUNCI, MÁ
 I DEKORATIVNÍ
 FUNKCI

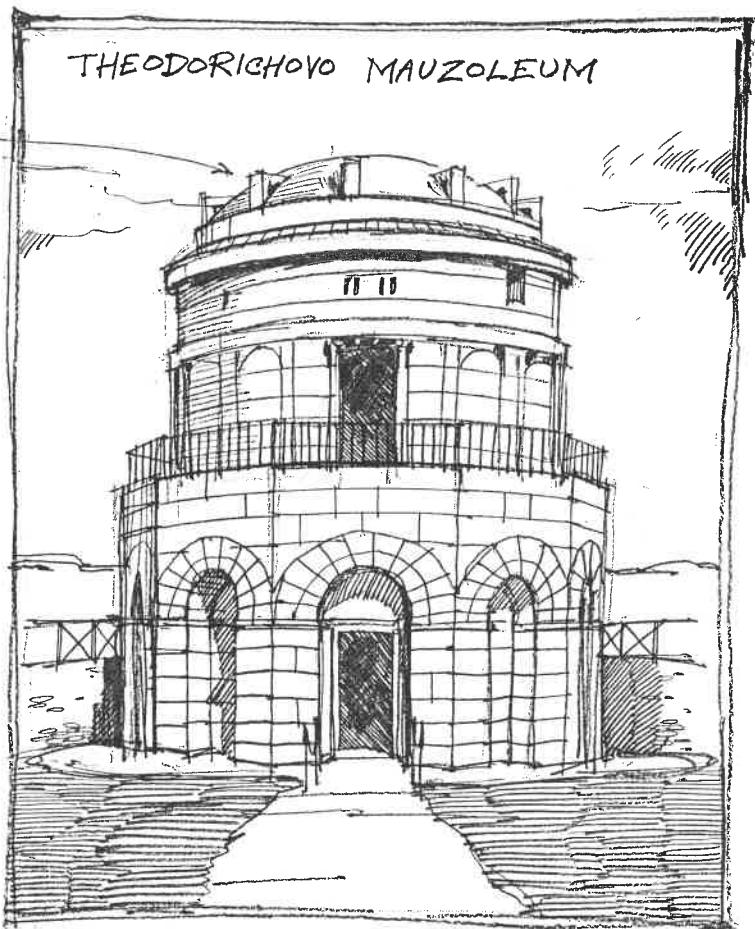
KUPOLE NA PENDANTIVECH

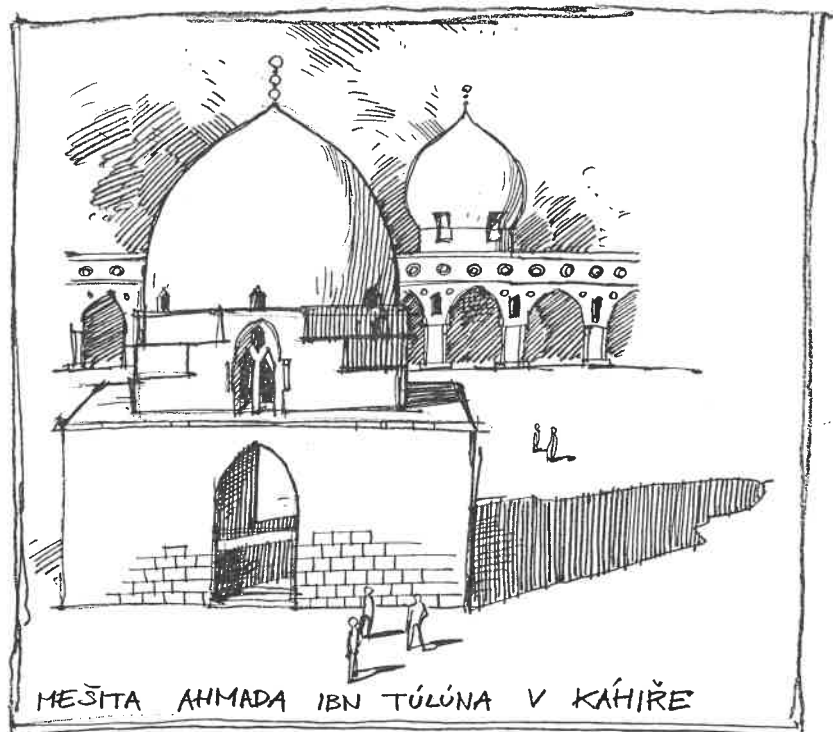
KUPOLE NA TROMPÁCH

THEODORICHOVO MAUZOLEUM

OKA, JAKO
 POZŮSTATEK
 PO DOPRAVĚ
 A USAZOVÁNÍ

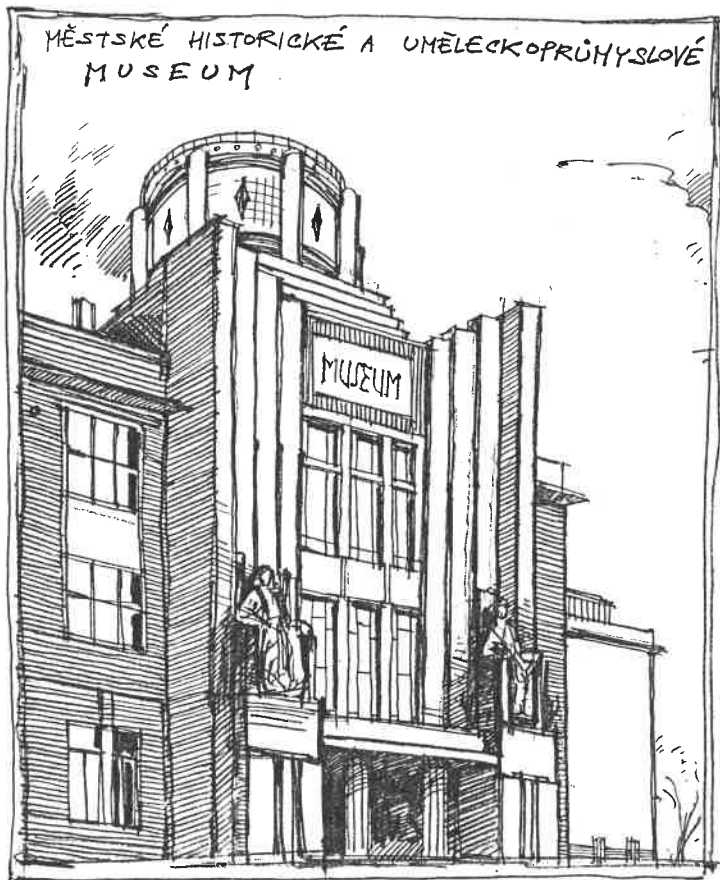

THEODORICHOVI STAVITELÉ NENAŠLI JINÝ ZPŮSOB JAK KLENOUT
 KOPULI, NEŽ DOPRAVIT Z DRUHÉHO BŘEHU JADRANU MOHUTNÝ BLOK
 DALMATSKÉHO MRAMORU, OPRAC. DO TVARU OBROVSKÉ
 ZAOLENÉ POKLIČE. V PRŮMĚRU MÁ 8 METRŮ. (7. STOL.)

MEŠITA AHMADA IBN TULÚNA V KÁHIŘE

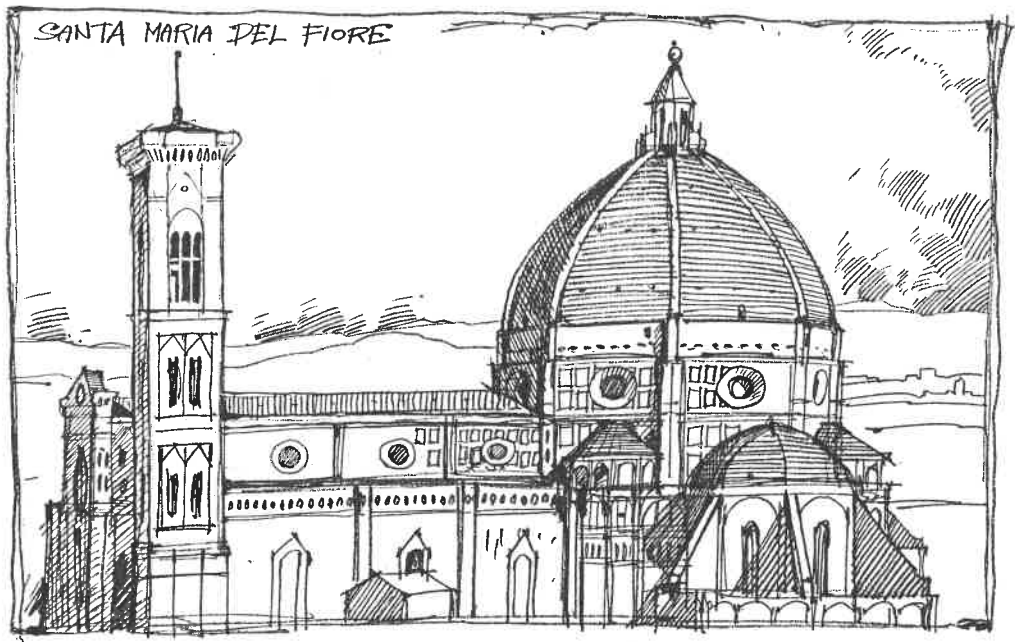
KOPULE V ISLÁMSKÉM UMĚNÍ — LEŽÍ NA 8 BOKKÉM TAMBURU,
PODOBNĚ JAKO SAN VITALE V RAVENNĚ. (5. STOLETÍ)

MĚSTSKÉ HISTORICKÉ A UMĚLECKOPRŮHYSLOVÉ
MUSEUM

TVAROVÁNÍ TĚTO KOPULE,
PŘIPOMÍNÁJÍCÍ MAJÁK NEBO
VODÁRNU A DŮSLEDNÉ VYUŽITÍ
BETONU A REŽNĚHO ZDIVA
NAPOVÍDÁJÍ, ŽE „CHRAM
VEDĚNÍ“ SE TU V „INDUSTRIÁLNÍM“
PŘEPRACOVÁNÍM JANEM KOTĚROU
MĚL STAŤ „CHRAEM PRÁCE“
— SYMBOLEM PŘEVRTNÝCH
ZHĚN, JEŽ PROVAŽELA
KOTĚROVA DOBA.

(ROK 1809 — 1912)

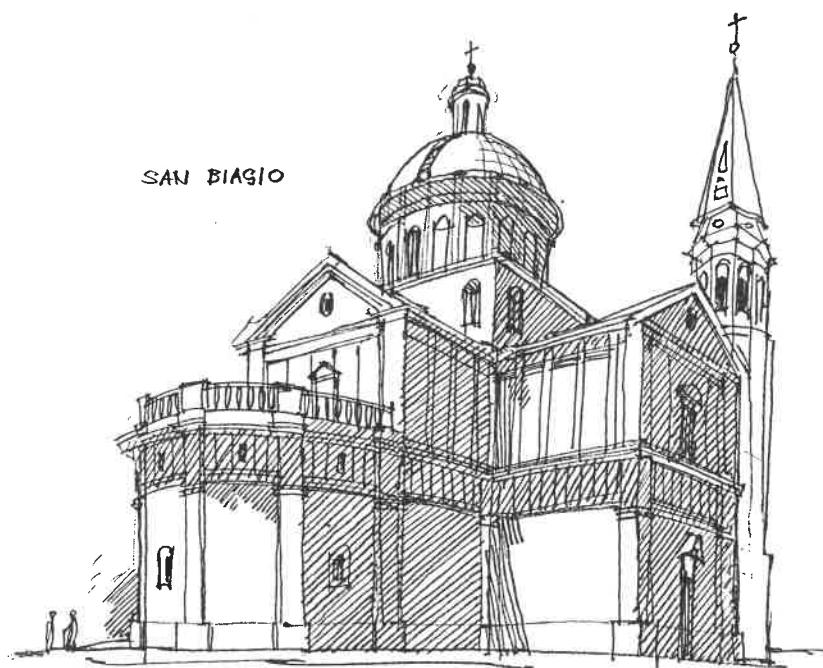
BRUNELLESCHI PŘIŠEL SE SYNTÉZOU ANTICKÉHO SLOHU A EXPERIMENTÁLNÍM OBJEVU, KTERÝ VEDL KE VZNIKU DVOJVRSTVÉ KONSTRUKCE, POMĚRNĚ LEHKÉ A SAMONOSNÉ. MOHLA SE STAVĚT VE VRSTVÁCH KUDENÝCH NA SEBE — ŠALOVÁNÍ NEBYLO NUTNÉ. (ROK 1420-34)

KDYŽ PŘIŠEL BRAMANTE DO MILÁNA, POVĚŘIL HO L. SFORZA DOKONČENÍM KOSTELA S.M.D.G. BRAMANTE SE SNAŽIL UDRŽET STYLOVOU JEDNOTNOST STAVBY A NAVRHL KOPULI SPOČÍVAJÍCÍ NA VYSOKÉM TAMBURU. (ROK 1482)

PALLADIOVA VILA ROTONDA VE VICENZE PATŘÍ K NEJOBODINOVANĚJŠÍM RENESANČNÍM STAVBÁM. JEJÍM PŘÍNOSEM JSOU ČTYŘI PORTIKY KTERÉ UMOŽŇOVALY TĚŠIT SE Z VYHLÍDKY A ATYPICKÁ STUPŇOVITÁ KOPULE.

KOSTEL SAN BIAGIO V MONTEPULCIANU NAVRHL ANTONIO DA SANGALLO STARŠÍ, KTERÝ SE NECHAL INSPIROVAT BRAMANTEM. ŘECKÝ KRÍŽ S CENTRÁLNÍ KOPULÍ MĚL MÍT NA KONCI VŠECH RÁMEN VĚŽ, POSTAVĚNA BYLA VŠAK POUZE JEDNA (16. STOLETÍ)